

NOTA INFORMATIVĂ
la proiectul Legii pentru modificarea unor acte legislative

Numele inițiatorului și a autorului, precum și a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul de lege pentru modificarea unor acte legislative a fost elaborat de către Ministerul Justiției, întru executarea indicației Prim-ministrului nr. 1513-446 din 6 august 2013 prin care se solicită ca în conformitate cu articolul 28¹ din Legea cu privire la Curtea Constituțională nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994, Hotărârea Guvernului privind modul de executare a hotărârilor Curții Constituționale nr. 1662 din 23.12.200, precum și Hotărârea Curții Constituționale nr. 12 din 4 iunie 2013 pentru controlul constituționalității unor prevederi referitoare la interzicerea simbolurilor comuniste și a promovării ideologiilor totalitare, prezentarea propunerilor pentru revizuirea prevederilor articolelor 4 alin. (5) și 22 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 294-XVI din 21 decembrie 2007 privind partidele politice, articolului 3 alin. (4¹) din Legea nr. 64 din 23 aprilie 2010 privind libertatea de exprimare și articolului 67¹ din Codul contravențional, în redacția Legii nr. 192 din 12 iulie 2012 pentru completarea unor acte legislative.

Argumentarea necesității de reglementare

Prin Legea nr. 192 din 12 iulie 2012 pentru completarea unor acte legislative, au fost operate completări la Legea nr. 294-XVI din 21 decembrie 2007 privind partidele politice, Legea nr. 64 din 23 aprilie 2010 privind libertatea de exprimare și la Codul contravențional al Republicii Moldova.

În urma modificărilor operate, actele legislative în cauză au fost completate cu prevederi referitoare la interzicerea simbolurilor comuniste și a promovării ideologiilor totalitare.

Ulterior completărilor, la Curtea Constituțională a fost depusă o sesizare pentru a se efectua controlul constituționalității prevederilor Legii nr. 192 din 12 iulie 2012 pentru completarea unor acte legislative, prin care a fost interzisă utilizarea în scopuri politice a simbolurilor comuniste (secera și ciocanul) și promovarea ideologiilor totalitare, invocând că prevederile legii contestate aduc atingere libertății de exprimare și de asociere, cu încălcarea articolelor 1, 2, 4, 5, 6, 16, 32, 41, 54, 66, 114 și 115 din Constituție.

Prin Hotărârea nr. 12 din 4 iunie 2013 Curtea Constituțională a recunoscut neconstituționale prevederile articolelor 4 alin. (5) și 22 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 294-XVI din 21 decembrie 2007 privind partidele politice, în redacția Legii nr. 192 din 12 iulie 2012 pentru completarea unor acte legislative, articolul 3 alin. (4¹) din Legea nr. 64 din 23 aprilie 2010 privind libertatea de exprimare, în redacția Legii nr. 192 din 12 iulie 2012 pentru completarea unor acte legislative și articolul 67¹ din Codul contravențional nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008, în redacția Legii nr. 192 din 12 iulie 2012 pentru completarea unor acte legislative.

În motivare, Curtea a atestat că, după căderea regimului comunist de mai mult de 20 de ani, invocarea unui pericol viitor, legat de atrocitățile unui regim totalitar anterior, ca măsură preventivă pentru protejarea democrației, nu poate fi văzută ca o „nevoie socială presantă”. Aplicarea limitărilor prevăzute de alin.(3) al articolului 3 din Legea cu privire la libertatea de exprimare este permisă potrivit alin. (4) „doar în cazul în care restrângerea este proporțională cu situația care a determinat-o, respectându-se echilibrul just dintre interesul protejat și libertatea de exprimare, precum și libertatea publicului de a fi informat.” Aceasta înseamnă că libera exprimare poate fi restricționată doar atunci când măsura este proporțională scopurilor urmărite în conformitate cu un echilibru just, spre exemplu, raportul dintre garantarea liberei exprimări și libertatea publicului de a fi informat. Autoritatea competentă (executivă sau judiciară) astfel dispune de o marjă de apreciere, încredințându-i-se sarcina instituirii unui echilibru, printr-un act administrativ sau judiciar, între interesele diferite ce pot fi afectate.

Chiar dacă s-ar admite că există o nevoie socială presantă, Curtea a menționat că, aceasta nu ar justifica impunerea unei interdicții absolute, la ea fiind adăugată și sancțiunea automată de încetare a activității partidului: în orice caz, trebuie să existe o relație de proporționalitate. Faptul urmării de către partid a unui scop neconstituțional, ce ar duce la încetarea activității unui partid politic, trebuie să fie stabilit în fiecare caz în parte, printr-o decizie luată de un organ judiciar într-o procedură ce oferă garanțiile unui proces cuvenit, unei deschideri și

judecăți echitabile, automatizarea fiind inacceptabilă. Opinia în cauză este expusă și în Memoriul Comisiei de la Veneția prezentat în cauza repectivă.

Curtea statuiază că, avînd în vedere neclaritatea mecanismului de încetare a activității partidului pentru sancționare contravențională repetată, Curtea constată că art.4 alin. (5) și 22 alin. (1) lit. e) din Legea privind partidele politice și art.3 alin. (4¹) din Legea privind libertatea de exprimare, nu sunt proporționale cu situația care a determinat îngerința, încălcînd dispozițiile articolelor 32 și 41 din Constituție în corelație cu articolul 54 alin.(3) din Constituție. De asemenea Curtea a constatat că norma art.67¹ din Codul contravențional contravine prevederilor articolelor 32 și 41 combinate cu articolele 23 și 54 din Constituție, precum și cu normele corespondente ale art.10 și 11 ale Convenției Europene.

În urma celor expuse, prin proiectul de lege au fost abrogate prevederile articolului 4 alin. (5) și 22 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 294-XVI din 21 decembrie 2007 privind partidele politice, articolului 3 alin. (4¹) din Legea nr. 64 din 23 aprilie 2010 privind libertatea de exprimare și articolului 67¹ din Codul contravențional.

De asemenea, întru respectarea principiului echității și nevinovăției în proiectul de lege la Art. IV sunt incluse reglementări referitoare la înlăturarea caracterului contravențional și a reabilitării acestora.

Scopul și obiectivele urmărite prin adoptarea actului normativ

Elaborarea proiectului de lege, precum și promovarea acestuia este generată de necesitatea executării prevederilor articolului 28¹ din Legea cu privire la Curtea Constituțională nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994, a Hotărîrii Guvernului privind modul de executare a hotărîrilor Curții Constituționale nr. 1662 din 23.12.200, precum și a Hotărîrii Curții Constituționale nr. 12 din 4 iunie 2013 pentru controlul constituționalității unor prevederi referitoare la interzicerea simbolurilor comuniste și a promovării ideologiilor totalitare.

Fundamentarea economico-financiară

Implementarea proiectului de față nu atrage cheltuieli financiare.

Rezultatele expertizei juridice

Proiectul este compatibil cu prevederile actelor legislative și normative care reglementează domeniul în cauză și corespunde exigențelor tehnicii legislative.

Respectarea transparenței în procesul decizional

Proiectul de lege pentru modificarea unor acte legislative a fost plasat pe pagina web a Ministerului Justiției, compartimentul *Transparența decizională*, directoriul *Proiecte de acte normative remise spre coordonare*.

Viceministru

Nicolae EȘANU